

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 90. Argumentum octuagesimum. Ex S. Carolo Borromæo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

non habent propositum firmam abstinendi de cetero à peccatis. Vis cognoscere quod propositum sit legitimum? Vide, si est vir conscientia. Quod agnoscimus in duobus. Nam primo vir non est alteri nuptus. Secundo vir agit vitam conjugalem. . . . Si propositum est legitimum, nuptum est conscientia: non quietat eam. . . . Si statim post confessionem mutas propositum & redis, crede nunc anima, hunc quem habes, non est tuus vir. Nam non egit vitam longam cum uxore conscientia.

1041 Et conc. 3. in Dom. 3. Quadrag. Videant. . . qui post confessionem statim redeunt ad peccatum suum, quam male securi sunt. Non enim fuit illa vera pœnitentia, sed falsa. Unde in decretis distinct. de pœnitentia dicitur: irrisor est, & non pœnitens, qui hoc agit quod pœnitet; neque videtur Deum poscere subditus, sed subsannare superbus. Vera enim pœnitentia est, præterita mala plangere, & plangenda iterum non committere. Nam qui ad mala, que pluraverat, redit, hic agere pœnitentiam aut nescit, aut dissimulat. Non quod ad veram pœnitentiam requiratur, quod peccator nunquam amplius redeat ad peccatum, sed requiritur propositum verum & firmum non redendi. Quod utique non est in illis, qui tam leviter, tam facile, tam cito relabuntur. . . . Et licet in confessione dicant, quod verè proponunt, non credas. Quia decipiunt se ipsos. Unde de huiusmodi consulo Confessoribus, ut mittant eos in domos suas, & cum invenerint correctos & emendatos, tunc absolvant. Melius est enim differre, quam decipere eos. Pater Augustinus: pœnitentes, quid agitis? quid prodest quod humiliamini, si non mutamini?

1042 Ecce Villanovanus expressissimè totus est noster. Non idèd tamen Novator. Non idèd Rigorista. Non idèd novam, impracticabilem, exoticam, vel à communi sensu alienam doctrinam tradidit, ut videre est in serie Actorum Canonizationis ipsius. Nec nos ergo Novatores vel Rigoristas sumus, nec doctrinam novam, impracticabilem, &c. tradimus, prout Juniores aliqui vociferantur. Siquidem anno 1649. de 16. Novembris (ut legitur in Actis illis) demandatum est examen operum ab eodem Beato actorum, Cardinali Cornelio, aadhibitis Patribus Hilariione, & Alciato. In Congregatione habita 7. Martii 1650. pronuntiatum fuit: nihil in predictis operibus contra fidem, ac bonos mores, nec aliquam doctrinam novam, à communi Ecclesie sensu alienam, contineri.

CAPUT XC.

Argumentum octuagesimum.

Ex S. Carolo Borromeo.

1043 Sanctus Carolus in Instructionibus Pastorum p. 2. c. 1. imprimis monet se idèd in unum casum contulisse, ut Confessarius Pœnitentia Sacramentum administret, eo cum fructu, qui maximus esse possit: si verò (inquit) in siccera vite emendatione positus est; nevé in tanti ponderis negotio, cum proprie conscientie summo onere convenientem non auidibus diligentiam videantur. Id quod summo perè timendum est multis, ne scilicet in gravem reprehensionem inciderit eorum industria (seu modus Sacramentum istud administrandi) cum de tanto numero conscientium tam exigua emendationem videamus, in iis qui toties & tam multis abhinc annis hoc Sacramentum frequentarunt. Patenter ergo innuit, eos Confessarios non laudabiliter, sed reprehensibiliter hoc Sacramentum administrare, qui sic administrant, ut ex magno numero conscientium sibi, exigua appareat emendatio. Exigua verò apparet in consuetudinariis & recidivis, qui, non obstante facili & frequenti relapsu, statim absolvantur. Summo perè ergo timendum, ne dum facile absolvantur, in-

Tom. III.

dignis absolutio detur, juxta quod cap. 12. subdit. Ibi namque sic habet: *Ut Confessarius plenius instruantur, nec absolutiois beneficium eis impartiantur, qui eo reverè indigni sunt (id quod vel inturia, vel negligentia, vel alia de causa sæpe accidit, ac proinde (id est propter hanc causam) multi in eisdem semper peccatis hærent, cum animarum suarum lamentabili ruina.) Idcirco ex plurimorum Theologorum, cum Secularium, tum Regularium diversorum Ordinum consensu quadam, que infrequentiori consuetudine agendi à Confessariis observanda sunt, inferius annotavimus. Quandocumque verò ab iis pœnitentes vel absolvent, vel relinquunt ligatos, volumus, ut secundum quod infra dicitur, sua consilia dirigant.*

His præmissis S. Carolus plures designat casus, 1044 in quibus, vel differri, vel negari vult absolutioem. Primus (eodem c. 12. specificatus) est dum aliquis suâ negligentia ignorat fidei articulos, præcepta Decalogi & Ecclesiæ: Si (inquit) alius à Confessario, vel speciatim à Pastore suo, hac de re admonitus fuerit, neque tamen tantum studii adjunxerit, quantum debuit pro capacitate suæ personæ, consueque absolutioem differat, donec aliquo modo satisfaciatur. Tunc igitur iteratâ pollicitatione Confessarius non debet esse contentus, sed solâ satisfactione, seu pollicitationis vel admonitionis impletione.

Secundum casum exprimit c. 13. dum patres 1045 & matres familias, filios & servos, vel ancillas suas non compellunt ad supradicta addiscenda, vel non advigilant, ut Decalogi & Ecclesiæ præcepta servant, vel, quod peius est, ab eorum observatione eisdem prohibent (uti faciunt qui servos & ancillas usque ad decem dies profectis detinent, ut diebus festis operari quodammodò compellant, vel tempus audiendi Sacrum non tribuant) vel non curant ab iis præcepta jejunia servari, nec transgressores reprehendunt, vel servos corrigi nolentes, quique cæteris scandalo sunt, è domo sua quamprimum non expellunt. In omnibus hęc casibus negari vult absolutioem, nisi promittant emendationem. Verùm si sapius fuerint reprehensi, nec sese correxerint, tamdiu absolutio differatur, donec promissa appareant, veraque emendationis argumenta aliquo temporis spatio ostenderint.

Tertium casum exprimit ibidem, dicens: 1046 Confessarius eundem cum iis modum servabit, qui contra Conciliorum nostrorum decreta. . . diebus festis operantur, vel à venditionibus, & similibus, que in illis prohibentur, non abstinere.

Quartum casum exprimit ibidem in fine: Idem 1047 (inquit) servetur cum iis, que in immoderato corporis ornatu & fastu mortaliter peccant. Iis ergo omnibus differri vult absolutioem, usque ad emendationem actualem, si sapius admoniti promissa non servaverint.

Quintum casum cap. 15. declarat his verbis: Non 1048 solum eos absolvere non possunt, qui peccato mortali valedicere constanter non decernunt; sed nec illos etiam, qui quamvis asserant, peccatum se velle deserere; tamen unâ dicunt videri sibi non se commercium illius esse relicuros: nisi ea velint remedia apponere, sine quibus Confessarius iudicat ad vomitum redituros.

Sextum casum immediatè subdit ibidem: Dif- 1049 feratur adhuc absolutio, donec videatur aliqua emendatio illis, qui quantumvis dicant, & promittant relinquere peccata; nihilominus Confessarius iudicat probabiliter, illos peccata non relicuros.

Scio in variis translationibus S. Caroli sic textum 1050 ipsius referri: Est præterea consilium, absolutioem differre, donec evidens appareat emendatio, in iis, qui tametsi dicant, ac polliceantur, quod se eximent à peccato: tamen Confessario probabilem faciunt metum, ne contrarium contingat. Unde Junioribus quibusdam visum est S. Carolus

Z 2

- per vocem *consultum*, significare voluisse, quod illud non sit precepti; sed consilii dumtaxat.
- 1051 Sed contra est 1°. quod textus quem produximus de verbo ad verbum concordet cum expressione, quam vernaculâ linguâ suâ fecit S. Carolus his verbis: *Si differis a me absolvi, finde si vede qualche emendatione, a quelli che quantunque dicino, Et promittino di lachiar il peccato, nondimò il Confessore giudica probabilmente, che non lo laschiaranno.* 2°. quod sequens casus, quem S. Carolus illic subjungit, seu verba quibus eum exprimit, satis indicent S. Carolum loqui de debito, non de simplici consilio.
- 1052 Septimum itaque casum exprimit sic: *Idem faciendum est cum iis (scilicet ut differatur absolutio) qui cum multis annis in peccatis suis perdurant, nullâ interim adhibita operâ in emendationem vite, in eadem peccata iterum atque iterum labuntur.* Attentis certè dictis, & dicendis, incredibile est quod hic non loquatur de debito (si enim in casibus minis urgentibus differri vult absolutio; à fortiori in isto.) Atque expressè dicit, quod hic idem faciendum sit quod ibi, five quod ad faciendam sit absolutio, sicut ibi. Vult igitur quod ibi, sicut hic, differri debeat.
- 1053 Octavum casum declarat cap. 16. ubi postquam duplicis generis distinxit occasiones peccati mortalis; alias utique quæ per se in peccatum inducunt; alias quæ in illud inducunt ex conditione peccantis, ita ut Confessarius metuere possit, quod ex perverso, quem diu induit, habitu, imposteram non magis ablinebit quam prius a peccato, si in istdem occasionibus versetur. Addit prioris generis exempla sequentia, artem profiteri tabellis chartaceis, vel aleis ludendi, concubinam fovere, persistere in assidua colloquutione, aspectu, quotidiano congressu cum feminis, & similibus turpium amorum irritamentis. Primò dicit, quod irretitum occasione suapte naturâ trahente in consensum peccati mortalis, *velut quod concubinam alit, vel quid hujusmodi.* Confessarius absolvere non debet, nisi prius occasionem illam proferas abscindat. 2°. in aliis exemplis, *ut alea ludere, communiter conversari periculosè cum feminis, &c.* absolvere non debet, si eis nuntium remittere non polliceatur.
- 1054 3°. si spondeat, aliis tamen, cum de eodem fidem fecerit, vitam non emendaverit, absolutioem differat, usquedum emendationis quedam argumenta videbit.
- 1055 4°. si post suscepta & observata remedia, quæ solers & circumspèctus Confessarius adhibuit, non se emendaverit, non absolvat, donec impedimentum sustulerit, vel nisi quid aliud à nobis acceptis, quod convenire videatur.
- 1056 Posterioris generis exempla c. 18. Ea (inquit) facta sunt, quæ etiam si per se licent, tamen probabiliter timetur, ne is qui conficitur, in eadem ipsa, quæ olim admisit, peccata relapsurus sit, si in istdem operibus, in quibus antea versatus est, perseveret. Tales, ob mundi corruptelam, plurimum esse solent, in castis esse mercaturam sequi, Magistratus obire, Advocati & Procuratoris officia exercere, aliaque id genus, quæ dum quis tractat, sit sepe, ut vocibus blasphemis, furtis, iniustitiâ, calumniis, odiis, fraudibus, perjuriis, & aliis ejusdem farinae sceleribus, quibus Deus offenditur, tantam sibi eorum consuetudinem adserverint, ut conjectari liceat, si in istdem officiis maneant, cum se rursus ad eadem illic oblatura sint occasiones, quod fortis animam ad resistendum peccatis non opponent, quàm hactenus fecerint, quodque inde sequitur, in istdem huius ex integro prolabentur.
- 1057 Itaque de iis dicit, imprimis quod Confessarius hominem eo modo constitutum absolvere non debet, si existimas ad eadem peccata rediturum, quamvis
- in antiqua consuetudine perseverat; sed æquum est ut vite emendatio, & quadam illius approbatio per temporis intervallum expectetur. Atque hic (inquit) vigilantiùm est eo diligentiis, quò manijestum est, hac in parte Confessarios in curia sua maxime præbere causam, cur in omnibus ferè opibus, & exercitationibus publicis, peccata gravissima inveniuntur, & abusus intolerabiles. Quamobrem magno numero inveniet Confessarius, inter eos qui ita exercent, omnem vitam ferè in peccatis mortalibus duxisse. Qui quidem absolutioem capaces existimari non debent, nisi diligentia prius accedat, quâ simul & ab involucribus hujusmodi liberentur, & fortiores contra peccatum reddantur.
- Deinde addit quod multo magis Confessarius circa ea officiorum actionumque discrimina extirpanda allaborare debet, quæ nullam vel necessitatem Reipublice, vel utilitatem secum ferunt. ut obviare interesse, agere cum blasphemis, versari in scurris, malorum se sodalitatibus hominum adungere, tabernas frequentare, otio indulgere, similesque actiones, in quibus ut plurimum peccata mortalia homines solent. Qui quidem ante non debent absolvi, nisi animo alienato penitus illa ipsa se deserant polliceantur.
- Dicit tamen quod si probabiliter sibi Confessarius persuaserit, posse se fidem primam, vel secundam a penitente sibi promissioni factæ dare, quod scilicet occasionem auferet, poterit ipsam promissionem intui absolvere. Sin autem fidem semel atque iterum fregerit, ac tertio jam idem polliceatur, absolutioem differat, usquedum re ipsa videat penitentem se omni peccato liberasse, in quo prius vixerat.
- Nonum casum profert eodem cap. 18. de in ioh qui actus nostris Conciliis... prohibitis, vel per se aliis illicitis exercent. Ipsos Confessarius non absolvat, nisi prius recedantur, satisfactioque conveniens pro eis præstetur.
- Nemini dubium esse potest, quod S. Carolus in omnibus casibus supradictis negari vel differri velit absolutioem beneficium, ne Confessari illud impartiatur, nisi eo reverè indigni, atque adeò indispositi sunt; id enim ipse declarat citato cap. 12. cum dicit, *idcirco in frequentiori consuetudine agendi observanda esse quæ circa casus illos statuit, uti num. 1043. vidimus.* Vult igitur absolutioem in illis casibus ipsis negari vel differri, tamquam indispositis, vel de indispositione rationabiliter suspectis.
- Hoc posito, doctrinam nostram S. Carolus perspicuè tradit, Adversariusque manifestè contradicit. 1°. dum in primo casu differri vult absolutioem usque ad satisfactionem, seu emendationem, relapsis in negligentiam addiscendi articulos fidei, præceptaque Decalogi & Ecclesiæ, post admonitionem Pastoris vel Confessarii.
- 2°. dum in secundo casu similiter vult eum usque ad impleta promissa differri patribus & matribus familias, relapsis in defectus memoratos, si sepius fuerint reprehensi, nec se se correxerint.
- 3°. dum in tertio casu idem statuit de relapsis in opera servilia, vel venditiones prohibitas dictus fectis.
- 4°. dum in quarto casu idem quoque servari vult circa relapsos in immoderatum corporis ornatum, & saltum mortaliter peccaminosum.
- In casibus istis, postquam penitens admonitus promissis non stetit, Confessarius juxta S. Carolum ipsi rursus promittenti credere non debet, in frequentiori consuetudine agendi; sed ipsi velut indisposito vel de indispositione rationabiliter suspecto absolutioem suspendere, donec promissa servaverit. Nec ad hoc ut ipsi non credat manifestam requirit rationem in contrarium; utpote quæ vel non est in casibus supradictis, vel est in omnibus pariter in grave crimen relapsus post Con-

